

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-390-398](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-390-398)

УДК 368.01

JEL Classification: G22

Андрій Олександрович Глазков

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: andrijglazkov90@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0901-8621>**Юрій Миколайович Корнієць**

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: korniecurej91@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7357-4741>**РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ**

У статті розкривається сутність і значення ризик-орієнтованого підходу до забезпечення фінансової безпеки страхових компаній (ФБСК) у сучасних умовах. Визначається, що ризик-орієнтований підхід до забезпечення ФБСК передбачає формування ефективної системи управління ризиками та забезпечення необхідного рівня перестрахування у процесі здійснення страхової діяльності. Визначається, що в новому страховому законодавстві України приділяється особлива увага управлінню ризиками на рівні страхових компаній, яке повинно забезпечувати виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, звітування та мінімізацію всіх суттєвих ризиків діяльності страховика. Зазначається, що важливу роль у забезпеченні ФБСК відіграє і перестрахування, оскільки воно є одним із основних інструментів управління ризиками, який дозволяє страховикам зберігати платоспроможність та стабільність у випадку настання великої кількості страхових подій.

Ключові слова: управління ризиками; ризик-орієнтований підхід; страхування; фінансова безпека страхових компаній; страхові компанії; перестрахування; страхове законодавство.

Рис.: 1. Табл.: 3. Бібл.: 12.

Постановка проблеми. У сучасних умовах стабільна діяльність страхових компаній є основою забезпечення фінансової безпеки не тільки фінансового ринку, а і фінансової системи взагалі. Це пов'язано з тим, що страхові компанії акумулюють значні обсяги фінансових ресурсів і їхня фінансова стійкість безпосередньо впливає на макроекономічну стабільність, особливо в умовах воєнного стану. Тому значна увага повинна бути спрямована на забезпечення фінансової безпеки страхових компаній (ФБСК), запобігання банкрутству та втраті платоспроможності страховиками.

Здебільшого причиною зниження рівня фінансової безпеки суб'єктів страхового ринку є недостатній рівень уваги управлінню ризиками та формуванню збалансованого страхового портфеля. Це створює ризик банкрутства страховиків навіть у разі мінімальних шоків. Особливо зростає значення ризик-менеджменту в умовах глобалізації та зростання кіберзагроз, а також в умовах необхідності адаптації до міжнародних стандартів, які впроваджуються на національному страховому ринку.

Таким чином, забезпечення ФБСК спрямовано не лише на захист інтересів окремих компаній, але й на підтримку фінансової стійкості держави. У сучасних умовах без ризик-орієнтованого підходу до забезпечення фінансової безпеки, страхові компанії не можуть повноцінно виконувати свої функції, що, в перспективі, може призвести до системної кризи, тому тема дослідження актуальна і своєчасна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління ризиками страхових компаній знайшли відображення у наукових працях таких вітчизняних учених, як: В. Д. Базилевич, Д. А. Ваніна, І. Ю. Герасимова, В. І. Глухова, Л. О. Вдовенко, Т. А. Говорушко, Л. М. Клапків, Ю. М. Клапків, О. В. Козьменко, Т. Д. Кривошлик, Л. М. Крот, Р. В. Пікус, С. С. Осадець, Т. В. Яворська та ін. Найбільше уваги у дослідженнях науковців приділяється розгляду теоретико-методичних засад класифікації, аналізу та оцінки ризиків страховиків, а також дослідженню механізмів їх зменшення.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри наявні наукові дослідження, важливого значення набуває вивчення питань управління ризиками для забезпечення фінансової безпеки страхових компаній. Тому виникає необхідність дослідження ризик-орієнтованого підходу до формування системи ФБСК в умовах реформування страхового ринку.

Мета статті. Головною метою цієї статті є розкриття змісту ризик-орієнтованого підходу до забезпечення фінансової безпеки страхових компаній та характеристика особливостей його складових у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Важливою умовою гарантування фінансової безпеки страхових компаній (ФБСК) є формування ризик-орієнтованого підходу до управління страховою діяльністю. Це пов'язано з тим, що діяльності страхових компаній властива підвищена ризиковість, оскільки вони беруть на себе зобов'язання перед клієнтами, тобто ризики інших. Якщо не здійснювати своєчасне виявлення, оцінку й контроль ризиків, то може виникнути ситуація, коли страховик не зможе виконати свої зобов'язання і збанкрутує. Формування ризик-орієнтованого підходу до забезпечення фінансової безпеки дозволяє страховим компаніям зберігати фінансову стабільність, мінімізувати збитки, підтримувати довіру клієнтів і необхідний рівень конкурентоспроможності на ринку.

Ризик-орієнтований підхід до забезпечення ФБСК передбачає формування ефективної системи управління ризиками та забезпечення необхідного рівня перестрахування у процесі здійснення страхової діяльності (рис. 1).

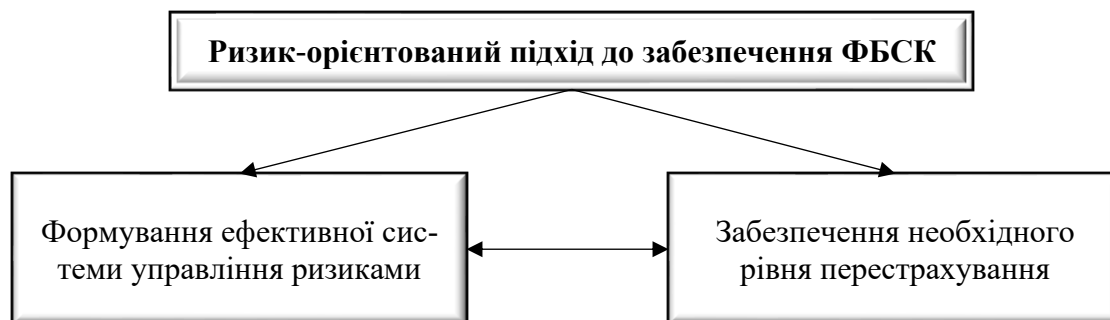


Рис. 1. Складові ризик-орієнтованого підходу до забезпечення ФБСК
Джерело: сформовано авторами.

Ефективна система управління ризиками страхових компаній включає ідентифікацію, оцінку та мінімізацію страхових, інвестиційних, операційних та інших ризиків, а також запровадження внутрішнього контролю та аудиту.

Формування системи ризик-менеджменту для забезпечення ФБСК передбачає два етапи:

1) виявлення та вимірювання потенційних загроз, що забезпечує ідентифікацію внутрішніх і зовнішніх ризиків, які можуть вплинути на фінансову стабільність компанії (страхових, інвестиційних, операційних, регуляторних, репутаційних тощо), а також оцінку ймовірності настання ризикових подій та аналіз можливих фінансових наслідків. Цей етап включає постійний моніторинг платоспроможності страховика, що дає змогу вчасно реагувати на зміни у фінансовому стані компаній, уникати дефіциту коштів для страхових виплат;

2) превентивне управління ризиками, що передбачає впровадження заходів для упередження або зменшення негативного впливу ризиків до того, як вони проявляться. Завдяки цьому знижується ймовірність виникнення кризових ситуацій і підвищується здатність страхових компаній діяти на випередження, передбачаючи можливі проблеми, зміни чи виклики, і вживати заходів заздалегідь [2; 3].

У результаті ефективна система управління ризиками дозволяє раціонально формувати страхові резерви відповідно до реального рівня ризику та визначати оптимальний обсяг капіталу, необхідного для покриття непередбачуваних витрат. При цьому система ризик-менеджменту значно покращує якість ухвалення управлінських рішень.

Завдяки систематичному аналізу ризиків формується база даних, яка містить обґрунтовану інформацію, необхідну для стратегічного планування, що дозволяє краще балансувати між прибутковістю та безпекою страхового бізнесу. Аналіз зібраної інформації дозволяє страховикам виявляти нові тенденції і пов'язані з ними можливості та загрози, які вони можуть створювати в майбутньому. Визначення потенційного впливу ринкового середовища та нових тенденцій на рівень ризиків та прибутковість страхових послуг, підвищує ефективність управління ризиками, гарантує довгострокову фінансову стабільність і сприяє підвищенню їхньої фінансової безпеки [7-9].

Для впровадження ефективної системи управління ризиками страхові компанії повинні встановити відповідні процедури у формі механізмів контролю, перевірок та моніторингу. Ці процедури повинні бути сформульовані та викладені достатньо детально, щоб забезпечити оперативне керівництво персоналом. Процедури також повинні періодично переглядатися та оновлюватися з урахуванням нових видів страхових послуг, змін у системах управління страхових компаній та процесів реформування страхового ринку [4; 9].

Страховики повинні мати належні системи звітності, які відповідають встановленим вимогам щодо частоти звітування, рівня деталізації, корисності інформації та рекомендацій для вирішення проблемних питань. Структурний підрозділ з управління ризиками повинен мати повноваження та зобов'язання негайно інформувати адміністрацію страховика про будь-які обставини, які можуть мати суттєвий вплив на систему управління ризиками страхової компанії.

У новому законодавстві України особлива увага приділяється управлінню ризиками на рівні страхових компаній. Відповідно до Закону України «Про страхування» страхові компанії повинні створити комплексну та адекватну систему управління ризиками, яка повинна враховувати специфіку їх діяльності та встановлені регуляторні вимоги. Зазначено, що система управління ризиками страхових компаній повинна забезпечувати виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, звітування та мінімізацію всіх суттєвих ризиків діяльності страховика [12]. З цією метою в Законі передбачаються основні напрямки, які повинна охоплювати система ризик-менеджменту страховиків та функції спеціального підрозділу з управління ризиками (табл. 1).

Таблиця 1

*Складові системи ризик-менеджменту страхових компаній
відповідно до Закону України «Про страхування»*

Складові системи ризик-менеджменту	Характеристика складових
1. Напрями системи ризик-менеджменту страхових компаній	1) андеррайтинг та формування технічних резервів; 2) управління активами та зобов'язаннями; 3) інвестування; 4) управління ризиком ліквідності; 5) управління ризиком концентрацій; 6) управління операційним ризиком; 7) перестрахування та інші інструменти зниження ризику.
2. Функції спеціального підрозділу з управління ризиками	1) забезпечення ефективного функціонування системи управління ризиками; 2) моніторинг системи управління ризиками; 3) моніторинг профілю ризику страховика; 4) детальне звітування про ризики; 5) виявлення та оцінку ризиків, що виникають у діяльності страховика; 6) надання рекомендацій щодо вжиття заходів, спрямованих на уникнення та мінімізацію наслідків виявлених ризиків; 7) визначення потреби в капіталі та дотримання інших пруденційних вимог.

Джерело: складено авторами за джерелом [12].

Закон України «Про Страхування» передбачає також проведення постійного контролю за дотриманням норм (комплаєнс). З цією метою страховики повинні створювати також спеціальний підрозділ, на який покладається виконання функцій з організації забезпечення відповідності діяльності страховиків вимогам законодавства України, внутрішнім документам, стандартам об'єднань страховиків та професійних об'єднань, дія яких поширюється на страховиків, та інших функцій, визначених нормативно-правовими актами [12].

До функцій такого підрозділу, зокрема, включаються функції з оцінювання можливого впливу будь-яких змін, що вносяться до законодавства, на діяльність страховика, а також визначення і оцінювання ризику недотримання норм, проведення фінансового моніторингу, контроль за виконанням вимог щодо до структури власності та істотної участі страховика.

Система управління ризиками також розглядається як складова системи управління страховими компаніями у Положенні про вимоги до системи управління страховика [10].

Це Положення встановлює єдині стандарти організації ризик-менеджменту у страхових компаніях, що значно підвищує їх рівень фінансової безпеки. З цією метою визначаються принципи формування ефективної системи управління ризиками, наголошується на комплексному підході до використання всіх складових ризик-менеджменту, а також на забезпеченні персональної відповідальності органів управління страховиків за створення та підтримку відповідної системи управління ризиками.

Дане Положення вимагає наявності у страховиків чітко регламентованої документації, яка описує всю систему ризик-менеджменту і містить відповідні положення, методи, форми звітів і контролю. Такий підхід до оформлення документів спрямований на забезпечення прозорості усіх процесів, узгодженість дій підрозділів страхових компаній і контроль з боку регулятора. Для того щоб система ризик-менеджменту страховиків стала інструментом стратегічного планування і контролю, у Положенні визначено основні завдання системи управління ризиками в сучасних умовах.

Важливо, що важлива увага приділяється підходам до управління особливими ризиками страхових компаній, які пов'язані з прийняттям зобов'язань за договорами страхування, зміною вартості фінансових інструментів, неплатоспроможністю контрагентів, помилками персоналу, шахрайством, ліквідністю та ін. Для кожного з них визначаються спеціальні методи діагностики, оцінки та моніторингу. Встановлені вимоги до кількісної та якісної оцінки ризиків дозволяють страховим компаніям приймати обґрунтовані управлінські рішення у сфері планування, актуарних розрахунків та формування страхових резервів.

Ефективна система ризик-менеджменту страховиків обов'язково повинна передбачати механізми звітування про її стан, що гарантує контрольованість ризиків і можливість оперативного реагування на зміни у внутрішньому чи зовнішньому середовищі.

Отже, оновлене нормативно-правове забезпечення діяльності страхових компаній передбачає формування системи ризик-менеджменту інтегрованої в систему управління страховиків. Такий підхід сприяє підвищенню фінансової безпеки страхових компаній і забезпеченню стабільного розвитку страхового ринку.

На особливу увагу заслуговує перелік інструментів, які можуть застосовувати страхові компанії у процесі управління ризиками. Такими інструментами, відповідно до Положення, можуть бути такі:

1) прийняття ризику та продовження діяльності без змін, коли рівень ризику вважається прийнятним для компаній і не потребує додаткових заходів управління;

2) передавання ризику (перестрахування) дозволяє знизити навантаження на власний капітал, забезпечити стабільність страхових виплат та підтримувати фінансову стійкість страховиків;

3) пом'якшення або зниження ризику (передбачає активне управління ризиком за рахунок посилення внутрішнього контролю за андерайтингом, перевірки платоспроможності контрагентів, диверсифікації інвестиційного портфеля тощо);

4) уникнення ризику шляхом припинення або зміни діяльності, яка створює ризик. Це може бути стратегічне рішення відмовитися від певної діяльності або змінити її умови, якщо рівень ризику є надмірним і не може бути знижений до прийняттого рівня;

5) застосування інших, інноваційних або комбінованих інструментів, які відповідають специфіці діяльності страховика [10].

Отже, система управління ризиками страхових компаній передбачає комплексний підхід до вибору інструментів реагування на ризики, що забезпечує гнучкість і дозволяє страховикам адаптуватись до змін у законодавстві та ринковому середовищі.

Зміст вимог до інструментів управління ризиками страхових компаній забезпечує системність, передбачуваність і ефективність їх дій у реагуванні на різні види ризиків. Тому можна зробити висновок, що відповідна нормативна база формує механізм реалізації політики ризик-менеджменту, який передбачає не тільки виявлення ризиків, їх фіксацію та оцінку, а і вибір відповідної стратегії реагування. Це суттєво підвищує рівень фінансової безпеки страховиків і є основою реалізації ризик-орієнтованого підходу у процесі її забезпечення.

У межах системи управління ризиками страховик повинен мати затверджені радою страховика внутрішні документи, які формують процес управління ризиками (табл. 2).

Таблиця 2

*Види та зміст внутрішніх документів страховика,
які формують процес управління ризиками*

Вид документа	Зміст документа
Стратегія управління ризиками	- основні цілі управління ризиками - ключові принципи управління ризиками
Декларація схильності до ризиків	- рівень ризик-апетиту, який повинен узгоджуватись із загальною стратегією розвитку страховика; - види ризиків, які страховик утримує з метою досягнення його стратегічних цілей; - види ризиків, яких страховик повинен уникати;
Політика управління ризиками	- визначення та класифікація ризиків, які характерні для діяльності страховика; - процеси та інструменти щодо виявлення, вимірювання (оцінки), моніторингу, контролю та звітування, що застосовуються до нових ризиків; - ліміти ризиків за видами ризиків відповідно до ризик-апетиту страховика та порядок контролю за їх дотриманням; - методи, інструменти, положення, методичні вказівки, припущення та обмеження в управлінні ризиками; - зміст та форму звітності щодо ризиків, порядок і періодичність її надання користувачам; - процедуру ескалації ризиків, що встановлює порядок інформування ради, комітету з управління ризиками, правління/дирекції страховика про порушення лімітів ризиків, ризик-апетиту; - процес погодження з радою страховика, у випадку очікуваних відхилень від стратегії управління ризиками, декларації схильності до ризику, лімітів ризиків; - положення, що регламентують діяльність підрозділу з управління ризиками або головного ризик-менеджера.

Джерело: складено автором за джерелами [10].

Таким чином, у Законі України «Про страхування» та супровідних нормативно-правових актах встановлюються значно підвищені вимоги до управління ризиками страхових компаній [10-12]. Оновлене законодавство робить управління ризиками основою безпечної діяльності страховиків, формуючи юридичну, організаційну та методичну основу для їх вчасного та адекватного реагування на ризики.

У результаті система управління ризиками стає одним з основних елементів ФБСК і забезпечує не лише захист від можливих втрат, але й дозволяє будувати прогнозовану, надійну та прибуткову діяльність у довгостроковій перспективі. У сучасних умовах макроекономічної нестабільності та воєнного стану системний підхід до ризик-менеджменту стає найбільш важливим для ефективного та безпечного функціонування страхових компаній.

Надзвичайно важливою роль у забезпеченні ФБСК відіграє і перестраховування, оскільки воно є одним з основних інструментів управління ризиками, який дозволяє страховикам зберігати платоспроможність та стабільність у випадку настання великої кількості страхових подій. Перестраховування передбачає розподіл ризику між кількома учасниками ринку, що обмежує збитки, які можуть понести страховики, тим самим підвищуючи їхню стійкість до наявних загроз.

З погляду забезпечення фінансової безпеки, перестраховування дозволяє зберігати необхідний рівень власного капіталу, знижуючи навантаження на резерви. Це позитивно впливає на платоспроможність страхових компаній та є важливим індикатором їх фінансової стабільності. Завдяки перестраховуванню страховики можуть брати на себе більші ризики та покривати ризики у нових сегментах, тим самим розширюючи обсяг наданих послуг без загрози власній фінансовій безпеці [1; 7].

Через перестраховування підвищується фінансова гнучкість і зменшується волатильність результатів діяльності страховиків. У результаті страхові компанії досягає більш рівномірного фінансового результату, що важливо для стратегічного планування та прогнозування. Тому страхові компанії, які активно використовують перестраховування, вважаються більш надійними і фінансово відповідальними, що зміцнює їхню фінансову безпеку [5; 6].

Таким чином, перестраховування є невід'ємним елементом формування фінансової стратегії страхової компанії, який забезпечує її фінансову стабільність та конкурентоспроможність. Воно виконує роль фінансового запобіжника, який захищає від великих втрат, сприяє розширенню бізнесу та забезпеченню фінансової безпеки.

У Законі України «Про страхування» перестраховування розглядається як вид діяльності зі страхування та напрямок системи ризик-менеджменту. Поряд зі страхуванням у Законі встановлюю вимоги до ліцензування вхідного перестраховування, порядку укладання, обслуговування та виконання договорів перестраховування, врегульовуються питання інформаційного забезпечення договорів перестраховування і дій, що передують їх укладанню, а також державне регулювання та нагляд у цій сфері. Окремо встановлюються обмеження та вимоги до діяльності з перестраховування страховиків-нерезидентів на території України [12].

Відповідно до Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика зазначається, що до складу прийнятних активів для розрахунку регулятивного капіталу страховика включаються технічні резерви за договорами вихідного перестраховування [11]. Проте встановлюються додаткові вимоги до перестраховиків-нерезидентів. Технічні резерви за договорами вихідного перестраховування, що укладені з перестраховиками-нерезидентами, включаються до суми прийнятних активів у разі виконання однієї зі встановлених умов (табл. 3).

Отже, страхове законодавство приділяє особливу увагу перестраховуванню, тому встановлюються регуляторні вимоги щодо платоспроможності й резервів, які враховують перестраховування. Це підтверджує те, що ефективна та відповідальна політика перестраховування вважається стратегічним інструментом, який забезпечує страховим компаніям захист від надмірних фінансових ризиків, зберігає платоспроможність, а отже, і зміцнює ФБСК в умовах сучасних викликів.

Таблиця 3

Умови включення до суми прийнятних активів технічних резервів за договорами вихідного перестрахування, що укладені з перестраховиками-нерезидентами

Зміст умови
Рейтинг фінансової надійності (стійкості) страховика (перестраховика)-нерезидента відповідає рівню рейтингів не нижчому, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств: - “Baa1” [Moody’s Investors Service (США)]; - “BBB+” [Standard & Poor’s (США)]; - “BBB+” [Fitch Ratings (Великобританія)]; - “B++” [A.M. Best (США)].
Страховик (перестраховик)-нерезидент: - має досвід провадження безперервної страхової (перестрахової) діяльності не менше ніж три роки до дати укладення договору перестрахування з таким страховиком (перестраховиком) нерезидентом; - зареєстрований в державі, законодавством якої передбачено державний нагляд за страховою і перестраховою діяльністю.

Складено автором за джерелами [11].

Висновки і пропозиції. У сучасних умовах підвищеної економічної нестабільності, діяльність страхових компаній супроводжується різними видами ризиків. Тому формування ефективної системи ризик-менеджменту дозволяє страховикам підтримувати фінансову стійкість, мінімізувати збитки, забезпечувати своєчасне виконання зобов’язань перед клієнтами. Ризик-орієнтований підхід до забезпечення ФБСК охоплює процеси ідентифікації, оцінювання, моніторингу, контролю та звітування за всіма видами ризиків, а також забезпечення необхідного рівня перестрахування.

Закон України «Про страхування» та нормативні акти НБУ зобов’язують страховиків створювати комплексні системи ризик-менеджменту, визначати функції підрозділів з управління ризиками, вимоги до внутрішніх документів страховиків, а також використовувати перестрахування як інструмент розподілу ризиків та підвищення їх платоспроможності. Це створює нормативну базу для підвищення прозорості, відповідальності та ефективності управління ризиками.

Таким чином, ризик-орієнтований підхід, закріплений новим законодавством, стає основою забезпечення фінансової безпеки страховиків. Його ефективна реалізація гарантує не лише стабільність компаній, а й стійкість страхового ринку України в цілому.

Для підвищення рівня ФБСК необхідно посилити практичну реалізацію управління ризиками за рахунок впровадження сучасних методів кількісної оцінки ризиків, сценарного моделювання, стрес-тестування, а також використання цифрових інструментів моніторингу ризиків і автоматизації звітності.

Список використаних джерел

1. Вдовенко Л. О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування / Л. О. Вдовенко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2022. – № 4(37). – С. 73-79.
2. Глухова В. І. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки [Електронний ресурс] / В. І. Глухова, Л. М. Крот // Економіка та суспільство. – 2023. – № 54. – С. 65-71. – Режим доступу: <https://surl.li/rxonko>.
3. Дорошенко Н. Ризики страхової компанії: класифікація та методи аналізу / Н. Дорошенко, Д. Загорська, І. Суї // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». – 2018. – № 94. – С. 82–89.
4. Клапків Л. М. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія / Л. М. Клапків, Ю. М. Клапків, В. С. Свірський. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. – 171 с.
5. Козьменко О. В. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія / Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. – Суми: Університетська книга, 2012. – 317 с.

6. Кривошлик Т. Д. Сутність та місце фінансової безпеки страхової компанії у системі фінансової безпеки держави [Електронний ресурс] / Т. Д. Кривошлик, Т. В. Татаріна, І. В. Лещенко // Підприємництво та інновації. – 2024. – Вип. 32. – С. 172-179. – Режим доступу: <http://www.eijournal.in.ua/index.php/journal/article/view/661>.

7. Опальчук Р. М. Страховий менеджмент [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Р. М. Опальчук. – Київ : ЦП «Компринт», 2023. – 251 с. – Режим доступу: <https://surl.li/mwdbgz>.

8. Панченко О. Вплив цифрових технологій на розвиток страхового бізнесу [Електронний ресурс] / О. Панченко, І. Садчикова // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – № 4 (36). – С. 291-301. – Режим доступу: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/299262/291770>.

9. Панченко О. І. Ризики страхових компаній у сучасних умовах / О. І. Панченко, А. Глазков, Ю. Корнієць // Науковий вісник Полісся. – 2024. – № 1 (28). – С. 357–369. – Режим доступу: <https://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/31127>.

10. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика» [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 27.12.2023 № 194. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#n894>.

11. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 року № 201. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.

12. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.

References

1. Vdovenko, L. O. (2022). Finansova bezpeka strakhovykh kompanii v umovakh nestabilnoho rynkovoho seredovyshcha funktsionuvannia. [Financial security of insurance companies in an unstable market operating environment]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: economy, business and management*, (4(37)), 73-79.

2. Gluhova, V. I., Krot, L. M. (2023). Upravlinnya rizikami diyalnosti strahovykh kompanij v konteksti finansovoyi bezpeki [Risk management of insurance companies in the context of financial security]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (54), 65-71. <https://surl.li/rxonko>.

3. Doroshenko, N., Zagorska, D., Suj, I. (2018). Riziki strahovoyi kompaniyi: klasifikaciya ta metodi analizu. [Insurance company risks: classification and analysis methods]. *Visnik Harkivskogo nacionalnogo universitetu imeni V. N. Karazina. Seriya «Ekonomiczna» – Bulletin of the V. N. Karazin Kharkiv National University. Series "Economic"*, (94), 82–89.

4. Klapkiv, L. M., Klapkiv, Yu. M., Svirskij, V. S. (2020). Finansovi riziki v diyalnosti strahovykh kompanij: teoretichni zasadi, suchasni realiyi ta pragmatizm upravlinnya [Financial risks in the activities of insurance companies: theoretical foundations, modern realities and management pragmatism]. Vidavec Kushnir G. M.

5. Kozmenko, O. V., Kozmenko, S. M., Vasilyeva, T. A. (2012). Novi vektori rozvitku strahovogo rinku Ukrayini [New vectors of development of the insurance market of Ukraine]. Universitetska kniga.

6. Krivoslik, T. D., Tatarina, T. V., Leshenko, I. V. (2024). Sutnist ta misce finansovoyi bezpeki strahovoyi kompaniyi u sistemі finansovoyi bezpeki derzhavi [The essence and place of financial security of an insurance company in the system of financial security of the state]. *Pidpriiemnitstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*, 32, 172-179.

7. Opalchuk, R. M. (2023). *Strahovij menedzhment [Insurance management: a training manual]*. СР «Komprint». <https://surl.li/mwdbgz>.

8. Panchenko, O., Sadchikova, I. (2023). Vpliv cifrovih tehnologij na rozvitok strahovogo biznesu. [The impact of digital technologies on the development of the insurance business] *Problemi i perspektivi ekonomiki ta upravlinnya – Problems and prospects of economy and management*, (4 (36)), 291-301. <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/299262/291770>.

9. Panchenko, O. I., Hlazkov, A., Korniiets, Yu. (2024). Ryzyky strakhovykh kompanii u suchasnykh umovakh. [Risks of insurance companies in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, (1(28)), 357–369. <https://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/31127>.

10. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro vimogi do sistemi upravlinnya strahovika [On Approval of the Regulations on Requirements for the Insurer Management System], NBU Resolution № 194. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#n894>.

11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vstanovlennia vymoh shchodo zabezpechennia platospromozhnosti ta investytsiinoi diialnosti strakhovyka [On approval of the Regulation on establishing requirements for ensuring the solvency and investment activities of an insurer], Resolution of the NBU Board dated December 29, 2023 No. 201. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.

12. Pro strakhuvannia [On Insurance], Law of Ukraine 18.11.2021 № 1909-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.

Отримано 02.10.2025

UDC 368.01

Andriy Glazkov

PhD of the Department of Finance, Banking and Insurance

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: andriyglazkov90@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0901-8621>

Yuriy Korniets

PhD of the Department of Finance, Banking and Insurance

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: korniecurij91@ukr.net ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7357-4741>

RISK-ORIENTED APPROACH TO ENSURING THE FINANCIAL SECURITY OF INSURANCE COMPANIES

The article reveals the essence and significance of the risk-oriented approach to ensuring the financial security of insurance companies (FSIC) in modern conditions. It is determined that the risk-oriented approach to ensuring FSIC involves the formation of an effective risk management system and ensuring the necessary level of reinsurance in the process of conducting insurance activities. Particular attention is paid to the need to create a risk management system for insurance companies, which includes the identification, assessment, and minimization of insurance, investment, operational, and other risks, as well as the introduction of internal control and audit.

It is noted that the formation of a risk management system to ensure FSIC involves such stages as identifying and measuring potential threats, which ensures the identification of internal and external risks that may affect the company's financial stability, and preventive risk management, which involves implementing measures to prevent or reduce the negative impact of risks before they manifest. As a result, an effective risk management system allows the rational formation of insurance reserves according to the real level of risk and determines the optimal amount of capital required to cover unforeseen expenses. At the same time, the risk management system significantly improves the quality of management decisions.

It is established that the new insurance legislation of Ukraine pays special attention to risk management at the level of insurance companies, which should ensure the identification, measurement, monitoring, control, reporting, and minimization of all significant risks of the insurer's activity. It is noted that reinsurance also plays an important role in ensuring FSIC, as it is one of the main risk management tools that allows insurers to maintain solvency and stability in the event of a large number of insurance claims. It is determined that insurance legislation pays particular attention to reinsurance, therefore regulatory requirements are established regarding solvency and reserves that take reinsurance into account. This confirms that an effective and responsible reinsurance policy is considered a strategic tool that provides the insurance company with protection against excessive financial risks, maintains solvency, and thus strengthens FSIC under modern challenges.

Keywords: risk management; risk-based approach; insurance; financial security of insurance companies; insurance companies; reinsurance; insurance legislation.

Fig.: 1. Table: 3. References: 12.